

Datum van
inontvangstneming

:

24/03/2023

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-76/23 – 1

Zaak C-76/23

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

13 februari 2023

Verwijzende rechter:

Landgericht Frankfurt am Main (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

2 januari 2023

Verzoekster:

Cobult UG

Verweerster:

TAP Air Portugal SA

Landgericht Frankfurt am Main (rechter in tweede aanleg Frankfurt am Main, Duitsland)

Vierentwintigste civiele kamer

[OMISSIS]

Beslissing

In het geding tussen

Cobult UG, [OMISSIS] Berlijn,

verzoekster en verzoekster in hoger beroep,

[OMISSIS] en

TAP Air Portugal S.A., [OMISSIS] Lissabon, Portugal, [OMISSIS] Frankfurt am Main,

verweerster en verweerster in hoger beroep,

[OMISSIS] heeft de vierentwintigste civiele kamer van het Landgericht Frankfurt am Main [OMISSIS] op 2 januari 2023

het volgende beslist:

- I. **Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) wordt overeenkomstig artikel 267, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, laatstelijk gewijzigd bij artikel 2 van wijzigingsbesluit 2012/419/EU van 11 juli 2012 (PB 2012, L 204, blz. 131), verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag betreffende de uitlegging van het Unierecht:**

Moet artikel 7, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 295/91 (hierna: „passagiersrechtenverordening”) aldus worden uitgelegd dat er reeds sprake is van schriftelijke toestemming van de passagier tot terugbetaling van het ticket in de zin van artikel 8, lid 1, onder a), eerste streepje, door middel van een reisbon, wanneer de passagier deze bon op de website van de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert kiest met uitsluiting van terugbetaling achteraf van het ticket in geld en de bon per e-mail krijgt toegezonden, terwijl terugbetaling van het ticket in geld alleen mogelijk is wanneer eerst contact wordt opgenomen met de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert?

- II. **De behandeling van de zaak wordt geschorst.**

Motivering:

I.

Partijen strijden in hoger beroep over de terugbetaling van een ticket uit overgedragen rechten en de terugbetaling van precontentieuze advocatenkosten.

Cedente boekte bij verweerster en verweerster in hoger beroep (hierna: „verweerster”) als luchtvaartmaatschappij die eveneens de vlucht uitvoert onder boekingsnummer O6PUCJ een vlucht op 1 juli 2020 van Fortaleza (Brazilië) via Lissabon naar Frankfurt am Main (vluchtnummers TP2520 en TP2858). De prijs van de vlucht bedroeg 1 447,02 EUR. Verweerster annuleerde de vliegreis. Cedente droeg haar rechten jegens verweerster op 30 juli 2020 over aan verzoekster en verzoekster in hoger beroep (hierna: „verzoekster”). Verzoekster sommeerde verweerster bij brief van 30 juli 2020 zonder resultaat tot terugbetaling van de vervoerskosten binnen een termijn van 14 dagen. Een brief van een advocaat van 3 september 2020 werd evenmin beantwoord.

Verweerster beschikte sinds 19 mei 2020 op haar homepage over een procedure om terugbetalingen voor te bereiden en te beginnen, ook voor door haar geannuleerde vluchten. De passagiers hadden hier de keuze tussen een onlineterugbetaling door middel van een reisbon en, na voorafgaand contact te hebben opgenomen met verweersters „contact-center”, andere vormen van terugbetaling, bijvoorbeeld in de vorm van geld, na een onderzoek van de feiten door verweersters medewerkers. Overeenkomstig de thans in de Engelse taal opgestelde „conditions of acceptance”, die de passagier na de verplichte opgave van ticketnummer, achternaam, e-mailadres en telefoonnummer diende te aanvaarden bij de keuze voor de reisbon, was terugbetaling van het ticket in geld uitgesloten. [OMISSIS]

Verweerster heeft gesteld dat cedente op 4 juni 2020 heeft verzocht om terugbetaling door middel van het uitschrijven van een reisbon en dat deze ter hoogte van 1 737,52 EUR ook per e-mail is toegezonden. Zij heeft dienaangaande een getuige aangewezen.

Het Amtsgericht (rechter in eerste aanleg) heeft de vordering afgewezen. Cedentes rechten zijn vervallen door het door haar niet toereikend bestreden uitschrijven van de reisbon, § 362, lid 1, BGB (Duits burgerlijk wetboek). Met betrekking tot artikel 7, lid 3, van de passagiersrechtenverordening stelt het Amtsgericht dat de passagier door de vereiste schriftelijke toestemming tegen een overhaaste beslissing moet worden gewaarschuwd. Op grond van de hoofdzakelijk voorkomende digitale afwikkeling van vluchtboekingen volstaat een terugbetalingsprocedure via het boekingsportaal van de luchtvaartonderneming. [OMISSIS]

Met het toegelaten hoger beroep handhaaft verzoekster thans haar vorderingen jegens verweerster.

II.

1.

Volgens de verwijzende rechter is de uitlegging van artikel 7, lid 3, van de passagiersrechtenverordening niet op voorhand duidelijk:

De terugbetaling van het ticket na annulering van de vlucht en de keuze van de passagier verloopt overeenkomstig artikel 7, lid 3, van de passagiersrechtenverordening, waar artikel 8, lid 1, onder a), van de passagiersrechtenverordening naar verwijst, middels uitbetaling in geld, middels een elektronische overmaking aan de bank, per bankoverschrijving, bankcheque of, met de schriftelijke toestemming van de passagier, in de vorm van reisbonnen en/of andere diensten.

De begrippen „schriftelijke toestemming” moeten daarbij, wegens het ontbreken van een definitie in artikel 2 van de passagiersrechtenverordening, Unierechtelijk uniform en autonoom worden uitgelegd. Volgens vaste rechtspraak van het Hof moet dienaangaande voor de uitlegging van een Unierechtelijke bepaling niet enkel rekening worden gehouden met de bewoordingen ervan, maar ook met de context en de doelstellingen die de regeling waarvan zij deel uitmaakt, nastreeft (arrest Hof van 2 april 2020 – C-20/19 [OMISSIS]).

Op grond van het beginsel van uniforme uitlegging binnen de Europese Unie kan volgens de verwijzende rechter om te beginnen door het gebruik van het begrip „schriftelijk” in de zin van § 126, lid 1, BGB en het daarin in het Duitse (en vermoedelijk ook in het Oostenrijkse) recht vastgestelde fundamentele vereiste van een met de hand geschreven handtekening niet worden geconcludeerd dat de handelwijze van verweerster ongeoorloofd is (aldus echter wel: AG Düsseldorf (Amtsgericht Düsseldorf), vonnis van 25 juni 2021 – 50 C 49/21 = BeckRS 2021, 19274, punt 4, en LG Korneuburg (Landesgericht Korneuburg, Oostenrijk), deelvonnissen van 18 augustus 2022 – 22 R 58/22 = BeckRS 2022, 25277 punt 13, alsmede BGHS Wien (Bezirksgericht für Handelssachen Wien; handelsrechter in eerste aanleg Wenen, Oostenrijk; vonnis van 11 maart 2021 – 7 C 12/21x = BeckRS 2021, 12057, punt 15 met verwijzing naar artikel 11, lid 2, van de Brussel I-verordening). Er is juist anders dan het oordeel van het BGHS Wien geen nationaal vormvereiste toepasselijk, maar een Unierechtelijk.

Uit het begrip „terugbetaling” in artikel 8, lid 1, onder a), van de passagiersrechtenverordening kan om te beginnen worden afgeleid dat – als beginsel – zonder toestemming van de passagier alleen een terugbetaling in geld in aanmerking komt [OMISSIS].

Dat wordt bevestigd door artikel 7, lid 3, van de passagiersrechtenverordening, dat door het aanvullend vereiste van schriftelijke toestemming van de passagier een uitzondering op de regel vormt. Daaruit volgt dat de terugbetaling in de vorm van reisbonnen en ook andere diensten de uitzondering moet vormen. Uitzonderingen moeten in het Europese recht in beginsel strikt worden uitgelegd (zie daartoe

arrest Hof van 4 oktober 2012, Finnair Oyj/Timy Lassooy (C-22/11 = EuZW 2012, 945, 947, punt 38).

Deze strikte uitlegging zou er enerzijds voor kunnen pleiten dat het niet volstaat om een reisbon-terugbetalingsprocedure op de homepage van de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert, toe te staan omdat de bewoordingen van artikel 7, lid 3, van de passagiersrechtenverordening juist voorzien in een extra horde voor de terugbetaling in de vorm van een reisbon en daarmee in de bevrijding van de verplichting in de zin van artikel 8, lid 1, onder a), van de passagiersrechtenverordening. Door het aanvullende vereiste van schriftelijke toestemming als vormvereiste moet de passagier, aldus eveneens het Amtsgericht, worden gewaarschuwd voor een overhaaste en ondoordachte keuze voor een reisbon, die de Uniewetgever [in het kader van] de systematiek [van de verordening] als voor de passagier minder gunstig heeft ingeschat. Deze uitlegging zou dienovereenkomstig, in overeenstemming met de uitzondering op de regel in artikel 7, lid 3, van de passagiersrechtenverordening, juist de overwegingen 1 en 4 en het na te streven hoge niveau van bescherming voor consumenten kunnen dienen. Indien daarentegen een andere uitlegging zou worden gekozen en louter een online terugbetalingsprocedure zou worden toegestaan respectievelijk voldoende zou worden geacht, waarbij, zoals in casu, zelfs terugbetaling in de vorm van een reisbon wordt verzwaard ten opzichte van de terugbetaling in geld op grond van het vereiste van voorafgaand contact met de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert, zou artikel 7, lid 3, van de passagiersrechtenverordening en de systematiek ervan ten nadele van de passagier in zijn tegendeel verkeren.

Anderzijds wordt de passagier reeds door artikel 14, lid 2, van de passagiersrechtenverordening beschermd, dat voorziet in een toereikende en eveneens schriftelijke informatie aan de passagier met het oog op zijn rechten uit hoofde van de passagiersrechtenverordening. Daarenboven is door de passagiersrechtenverordening juist met het oog op het niveau van bescherming van de consument in artikel 8, lid 1, onder a), van de passagiersrechtenverordening eveneens de terugbetaling op korte termijn bij annulering vastgesteld.

Het vereiste van daadwerkelijke schriftelijke toestemming van de passagier in de vorm van toestemming per post of ook alleen maar individuele toestemming per e-mail zou mogelijk de terugbetalingstermijn verlengen en tegelijkertijd de administratieve mogelijkheden van de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert, waarvan de belangen eveneens in aanmerking moeten worden genomen, beperken. Dat heeft ook het Amtsgericht aangevoerd toen het uiteenzette dat tegenwoordig vluchtboekingen hoofdzakelijk digitaal worden afgewikkeld. Derhalve zou ook, zoals in het onderhavige geval, een online terugbetalingsprocedure met verscheidene stappen juist bij de grote hoeveelheden vluchtboekingen een toereikende informatie- en waarschuwingsfunctie kunnen bieden (aldus alles bijeengenomen eveneens: BGHS Wien, vonnis van 11 maart

2021 – 7 C 12/21x = BeckRS 2021, 12057, punt 16, en het vonnis van het Amtsgericht).

2.

De uitlegging van artikel 7, lid 3, van de passagiersrechtenverordening is voor de beslechting van het onderhavige geschil van doorslaggevend belang. Indien de online terugbetalingsprocedure van verweerster vanaf 19 mei 2020 niet volstaat dan is nog altijd sprake van de vordering van verzoekster en zou het hoger beroep alleen al daarom gegrond zijn. Indien verweerster met de online terugbetalingsprocedure voldoet aan de vereisten van artikel 7, lid 3, van de passagiersrechtenverordening, zou de door verweerster, op wie de bewijslast rust, aangewezen getuige door de verwijzende rechter moeten worden verhoord met betrekking tot het bewijs dat de reisbon aan cedente is uitgeschreven. De verwijzende rechter gaat dienaangaande, anders dan het Amtsgericht, uit van een toereikende weerlegging van de keuze van de reisbon door verzoekster.

[OMISSIS]